

Дата: 27.05.2025

Клас: 4 – А

Предмет: *Літературне читання*

Вчитель: Старікова Н.А.

Тема: *Леся Вороніна «Пригоди голубого папуги» .*

Повт.: Василь Сухомлинський. Не забувай про джерело.

Мета: вдосконалювати навички читання творів, вчити працювати з книжкою, знаходити в ній відповіді на запитання; удосконалювати навички правильного виразного читання; розвивати зв'язне мовлення; збагачувати словниковий запас; навчати помічати незвичайне у звичайному; уяву, фантазію учнів, розширювати світогляд учнів; виховувати доброзичливість, шанобливе ставлення до оточуючих, до природи; виховувати любов до рідного слова.

Скоромовка

Мавпенятко мовить: “Мамо,
Масла, моркви, маку мало.
Миска, мамочко, мілка,
Мало містить чашка”.

Вправа “Драбинки”.

пихатий
ввічлива
засмучена
безпритульний
вельмишановна

зомлів
підмітала
приблукав
випурхнув
пропищала

онук
Магда
папуга
феномен
бумеран

Леся Воронина

феномен
пихатий
отямився
кватирка
шаснула

“Тлумачний словник”

розбовкаєш
вундеркінд
година пік
сновигати
вегетаріанець

Поясніть фразеологізми.

У нашому товаристві з'явилася перша пташка,
так би мовити, перша ластівка.

Робота за підручником с.67 - 73

— Оце й усе? — спитала маленька сіра кішечка із сумними очима. Решта звірів обурено зашуміла.

— Тихіше! — зморшкувата мавпа, яка весь цей час мовчки сиділа на ящику, підвела лапу, й усі замовкли. — Тепер нема чого повчати папугу. Радити всі вміють. А хто б із вас згодився жити поруч із хижаком, який будь-якої миті може тебе з'їсти?!

Мавпа обернулася до папуги:

— Ти на них не ображайся. Розумієш, нам усім не пощастило з господарями. Тому ми й опинилися тут. Мене ось також привезли з Африки. Деякі люди чомусь вважають, що коли не привезти з Африки папугу або мавпу, то нічого туди й їздити, — мавпа безнадійно махнула лапою. — Знаєш, у мого господаря була дочка. Мене й досі дрижаки хапають, як про неї згадаю. Не думай, вона мене не била, не смикала за хвоста й не припинала до ніжки стола. Ні! Зате вона цілі-сніські дні пхала мені до рота шоколадні цукерки, зав'язувала бантики і поливала парфумами. Тьфу! І досі гідко згадати, як від мене тхнуло. І все намагалася поцілувати мене просто в ніс! — від самої згадки про це мавпу пересмикнуло.

— Ну, і що я мала робити? — вела вона далі. — Спершу тікала від неї на шафу, та вона мене й там діставала. Потім я вилазила по фіранках на карниз. То вона пристосувала спеціальну драбинку, щоб мене звідти знімати. А одного разу я з розпачу стрибнула на люстру. Висіло там кришталеве одоробало¹, схоже на цю нашу підземну, тільки менше. Як я на неї з розгону скочила, люстра не витримала, зірвалася з гака й так торохнула об підлогу, що мало її не провалила. Сусіди думали — землетрус...

Мавпа тяжко зітхнула:

— Я поламала лапу, але мене й не подумали лікувати. А от люстру жаліли всі. І в усьому була винна я. Думали вони, думали, куди мене подіти, і знаєш, до чого додумалися? — мавпа з гіркою посмішкою глянула на Антосю. — Вирішили віддати мене для дослідів! А я в цей час сиділа під столом і уважно прислухалася. Гадаси, лише ти такий розумний? Умієш розмовляти, дивившись телевизор... Ха! Та це вміють усі звірі! Просто ти такий дурний, що про це розповів! Хіба можна довіряти людям? Треба знати все, що вони роблять і збираються робити. Так і чекай якоїсь капості не сьогодні, то завтра!

Антось спробував щось сказати на захист людей, але мавпа випередила його й майже закричала:

— І не заперечуй! Ти, певно, хочеш сказати, що твоя бабуся не така! Можливо, хоч я в цьому сумніваюся. Мені такі люди не траплялися. А втім, виняток, як то кажуть, лише підтверджує правило. Де б я була зараз, коли б вірила людям?

Цього разу голубий папуга навіть не намагався заперечувати.

— Коли мене запхали в господарську сумку й повезли на метро до медінституту, я зрозуміла, що це мій єдиний шанс утекти. Я сиділа в сумці тихо, як мишка, а коли ми почали опускатися рухомими сходами, потроху відкрила її — вистригнула і щодуху пострибала по плечах і спинах людей униз. Туди, звідки долинав шум потягів. Поламана лапа боліла страшенно, але я таки дошкунтильгала до тунелю й утекла від усіх!

На цьому місці мавпа урвала свою розповідь і поглянула на Антосю уважно й підозріливо. Папуга озирнувся. Усі звірі, які зібралися навколо мавпи, теж пильно дивилися на нього.

— Невже ви мені не довіряєте? — від образи в папуги затремтів голос.

— Лише ти розмовляв з ними, — озвалася сумна сіра кішечка. — Усі ми постраждали через людей. Кожного з нас

колись маленькими люди взяли до себе жити, кожен полюбив свого господаря. І навіть мавпа любила свою дівчинку, хоч та її й мучила.

Мавпа спробувала заперечити, але кішечка сумно поглянула на неї, і та змовчала.

— А потім, коли ми людям набридли, нас прогнали або просто «забули» перевезти на нову квартиру... — сіра кішечка сумно похилила голову — видно, згадувала щось своє.

У цей час велетенська люстра почала блимати, бліднути й за мить погасла. Навколо запанувала цілковита темрява.

— Слухайте, а ви не могли б мене вивести звідси? — папуга спитав про це захриплим від хвилювання голосом.

Звірі мовчали. Він лише чув хекання, сопіння й шарудіння. Серед суцільної темряви моторошно світилися лише жовті й зелені котячі очі. Та враз заговорила мавпа:

— Ні, дорогий! Не такі ми дурні, щоб відпустити тебе до людей. Ти ж їм усе розбавкаш. Знаємо ми таких вундеркіндів! Сидітимеш під землею разом із нами! — мавпа засміялася хрипким голосом, а тоді враз урвала сміх і суворо наказала: — Заберіть цього боягуза й замкніть у найтемнішій норі! — ляснула в долоні, й Антось відчув, як хтось міцно схопив його за лапки й потяг коридором.

— Заждіть! Ви не зрозуміли! Я нічого про вас не розкажу!

Та все було марно. Рипнули дверцята, й Антося грубо ввіпхнули до якоїсь вогкої й холодної нори.

Скільки він просидів там у темряві, Антось не знав. Страшенно хотілося їсти, а головне — пити. Та враз він стріпнувся й прислухався — хтось швидко дріботів коридором. Кроки спинилися біля дверей, і той хтось пошкрябав у двері. Антось наполохано мовчав.

— Це я, не бійтеся!

Папуга упізнав писк рудої миші й полегшено зітхнув.

— Зараз я спробую витягти вас звідси, але стережіться. Нас можуть кожної хвилини схопити, і тоді мавпа запахе нас у таке підземелля, звідки ми ніколи не вийдемо. А тепер — у дорогу! Тримайтеся за мого хвоста.

Миша встромила йому до дзьоба свого хвоста, й щодуху побігла темним покрученим підземним коридором. Врешті зупинилася й пропищала:

— Зараз ви побачите, чим займається наша вельмишановна мавпа. Не лякайтеся, ми вийдемо на станцію метро. Тепер саме година пік, і нас ніхто не помітить.

Миша подріботіла вперед і поманила папугу лапкою. Вони стояли на рейках. Здалеку чувся шум поїзда, тож миша шаснула до невеличкого ледь помітного отвору. Антось пірнув за нею й, ступивши кілька кроків, опинився на холодній мармуровій підлозі. Навколо сновигали заклопотані люди, а під стіною на розкладеній газеті сиділа мавпа. Тільки тепер вона була зовсім не схожа на себе. На голові мала пожмаканий кашкет з поламаним козирком, одягнена була в засмальцьовані штани й куфайку, а в лапах тримала стару гармошку. Враз мавпа прокашлялася, розтягла міхи гармошки й заспівала хрипким, застудженим голосом дуже жалісну пісню:

*Ніхто мене не любить,
Ніхто не поважає,
Піду я у садочок,
Наїмся хробачків.
Великих та маленьких,
Червоних та біленьких,
Товстеньких та тоненьких,
Огидних хробачків.*

Мавпа схилила голову на гармошку, голос її затремтів, а плечі здригалися в удаваних риданнях. Біля мавпи почали збиратися люди. Якесь жаліслива тітонька кинула на простелену газету дві гривні, хтось поклав булочку, а маленька дівчинка сумно глянула на банан, який щойно збиралася з'їсти, і простягнула його мавпі.

Антось помітив, як мавпа задоволено вишкірила зуби — усміхнулася, дивлячись на банан. Та миша вже тягла Антося назад у потайний хід.

Коли вони знов опинилися в темному тунелі, миша пропищала:

— Ось тут тасмний вихід нагору. Далі ви зможете летіти без мене.

Антось не знав, що казати. Він лише вдячно схилив голову, а тоді висмикнув зі свого хвоста найкрасивішу блакитну пір'їну і простягнув рудій миші:

— Це вам від мене на згадку!

На цьому, власне, й закінчуються пригоди голубого папуги Антося. От тільки хочеться, щоб ви знали, якого листа написала пані Магда своєму онукові-моряку через кілька днів після цих подій.

Дорогий онучку!

У понеділок, 13-го числа, мала я велику радість і велику біду. Вранці, як повернулася з крамниці, знайшла у дверях телеграму, з якої довідалась, що ти живий-здоровий, плывеш на своєму кораблі і за якісь півроку будеш вдома. Так мені стало радісно, що я мало не заспівала. Вбігла до кімнати, щоб розповісти про це Антосеві, і побачила, що клітка порожня! Я прожогом кинулася на кухню, де живе у мене кіт Чак, але той сидів тихо-мирно, і жодної голубої пір'їни не знайшла я коло нього. Коли це раптом чую якесь шарудіння — бачу, сидить мій Антосик на своєму звичному місці.

Мокрий весь, бо дощ надворі, а крила в нього не голубі, а сірі якісь, наче землею присипані.

Аж тут він випурхнув з клітки, підлетів до кота й сів йому просто на голову. Я від подиву залякла на місці. Антось нахилив голівку і почав щось нашіптувати Чакові на вухо! Я розумію, що ти можеш мені не повірити — вирішиш, що я зовсім з глузду з'їхала, але це — щира правда!

І знаєш, відтоді кота немов підмінили. З кухні до кімнати він взагалі не заходить, до Антося й близько його не підведеш, і, головне, він став... вегетаріанцем! Вживає лише молоко та сметану. А оце нещодавно вподобав моркву й помідори. Тепер двері моєї квартири не замикаються. Усім кортить почути папугу-феномена й побачити кота-вегетаріанця. Так що сумувати мені тепер ніколи.

Приїжджай, онучку, скоріш. Побачиш і почуєш усе сам. Цілую тебе. Не забувай вдягати теплі шкарпетки!

Вибіркове читання.

- ▶ - Що пані Магда вирішила зробити з папугою?
- ▶ Як у пані Магди з'явився рудий кіт?
- ▶ Який сон наснився папузі?
- ▶ Що відбулося, коли папуга залишився у квартирі сам?
- ▶ Що Антось побачив у метро?
- ▶ Де він опинився після поїздки?
- ▶ Кого папуга побачив у залі метро?
- ▶ Про що йому розповіли тваринки?
- ▶ Яку пісню співала мавпа?

Чи можна ставлення людей до тварин назвати хорошим?

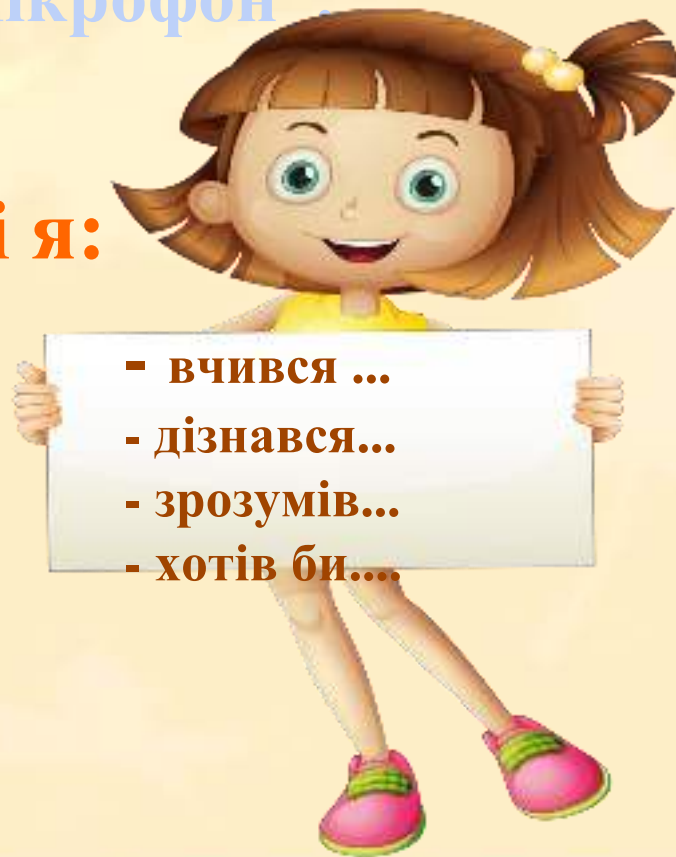
- ▶ Вправа «Щоденник подвійних нотаток».
- ▶ Так, тому що
- ▶ Ні, тому що
- ▶ Чого вчить нас це оповідання?
- ▶ Вправа «Валіза корисних знань».
- ▶ - Які знання та уміння отримані на уроці ти візьмеш собі для використання?

Вправа “Мікрофон”

На уроці я:

- вчився ...
- дізнався...
- зрозумів...
- хотів би....

Домашнє завдання:

Хрестоматія. с. 67-73. Прочитати
оповідання ще раз. Переказ.
Пройти тест до 29.05

<https://wordwall.net/play/63531/984/510>

Роботи надсилайте на Нитан